

**Latvijas
Arhitektu
savienība**

IEPIRKUMI UN KONKURSI PROBLĒMAS UN LABĀ PRAKSE

*Anda Kursiša, Dace Kalvāne,
Latvijas Arhitektu savienības valdes locekles*

**LAS diena Zemgalē
21. maijs, 2026**

Sabiedrības integrācijas
fonds

Pasākumu finansiāli atbalsta Sabiedrības integrācijas fonds no piešķirtajiem Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Tas tiek īstenots NVO fonda projektā "Sabiedrības iesaiste publiskās vides arhitektūras plānošanā un pieejamībā".

PIL REFORMAS MĒRĶI

- Mazāk birokrātijas un elastīgāka iepirkumu sistēma
- Par 25% ātrāks iepirkuma process
- Lielāka konkurence un efektīvāka budžeta izlietojuma kontrole
- Fokuss uz rezultātu, nevis dokumentu formalitātēm

KĀPĒC IZMAIŅAS?

- Esošā sistēma kļuvusi sarežģīta un neelastīga
- Daudzos konkursos piedalās tikai viens pretendents
- Administratīvais slogs attur uzņēmumus no dalības
- 2024. gadā iepirkumu apjoms sasniedza 5,45 miljardus eiro

PUBLISKAIS IEPIRKUMS BŪVNICĪBĀ

APGROZĪJUMA DATI NOZARĒ

Būvniecības nozares apgrozījums

2 592

PUBLISKAIS ~50 % **PRIVĀTAIS ~ 50%**

Projektēšanas nozares
apgrozījums, NACE 7111

99,7

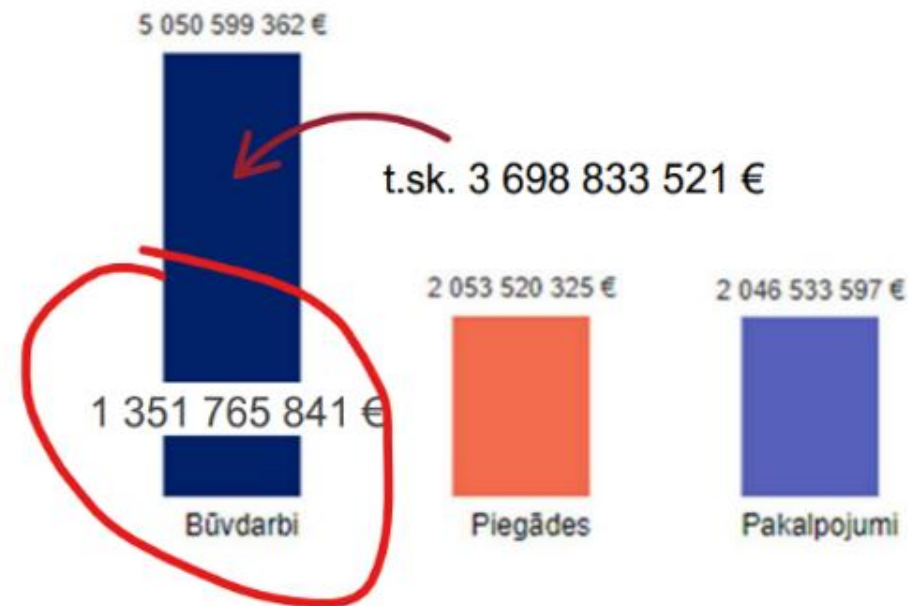
Projektēšanas iepirkumi; noslēgtie
līgumi (izņemot ceļus, P&B)

32,1

PIL 32%

PRIVĀTAIS ~ 68%

Kopējā līgumsumma pēc iepirkuma pamatveida

MEUR 2022.g.

IEPIRKUMU STATISTIKA

SKAITS

Pārtrauktās iepirkumu procedūras

130

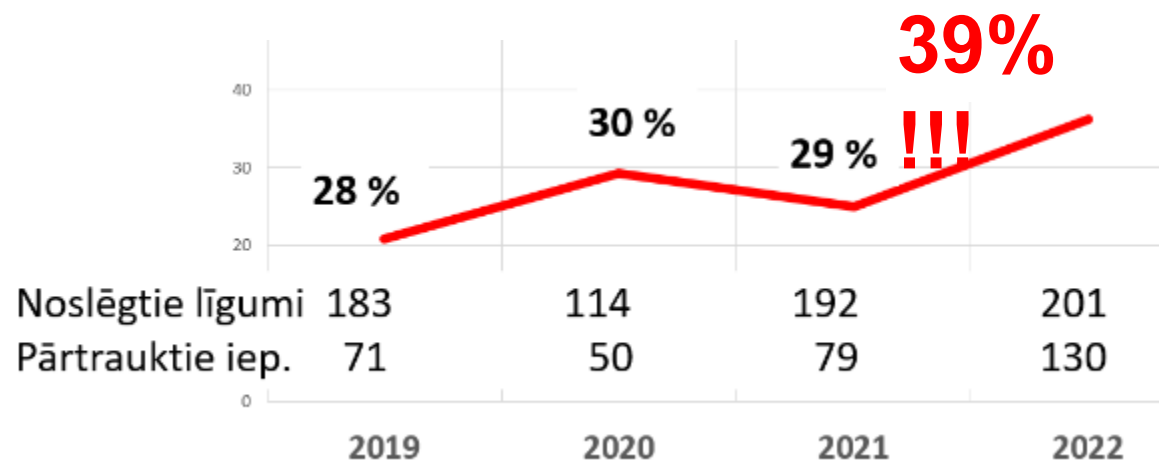
Projektēšanas uzņēmumu skaits/BIS
Biežākie uzvarētāji

842

10

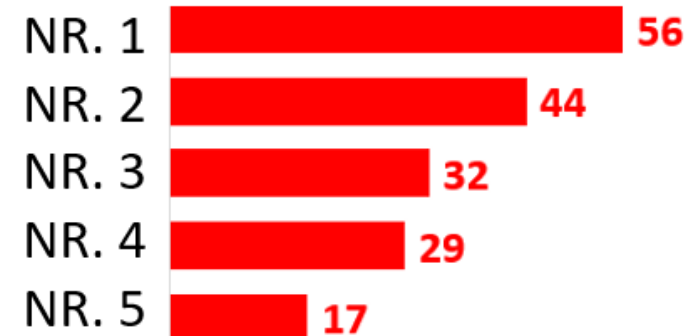
4 gados no 690 projektēšanas līgumiem ar 10 uzņēmumiem noslēgti 240 līgumi

35%

BIEŽĀKIE UZVARĒTĀJI

SKAITS KOPĀ 2019.-2022.

LAS PRIEKŠLIKUMI FM DARBA GRUPĀ

1. Tehnisko specifikāciju un konkursu nolikumu profesionālās kvalitātes nodrošināšana
2. Pasūtītāja kā iepircēja atbildība par atbilstošas profesionālās kompetences esamību/ vai ārpakalpojumu
3. Līgumu un procesu kvalitāte, t.sk. termiņi un apmaksas kārtība
4. Piegādātāju loka paplašināšana

STARPTAUTISKĀ PIEREDZE

- Dānijā, Nīderlandē, Vācijā un Somijā — valsts pārvalde publisko iepirkumu konsultatīvās funkcijas deleģē profesionālajām NVO, kas izstrādā kvalitatīvas specifikācijas un kritērijus konkursiem.
- Rezultāts — optimāls līdzsvaru starp kvalitāti, inovācijām un publisko iepirkumu izmaksu efektivitāti.

LUKSEMBURGAS DEKLARĀCIJA PAR PUBLISKO IEPIRKUMU

Luksemburgas deklarācija par publisko iepirkumu tika pieņemta 15.05.2025. Luksemburgā. To kopīgi izstrādāja un pieņēma **ACE (Eiropas Arhitektu padome)**, **EFCA (Eiropas Inženieru konsultāciju asociācija)**, **ECEC (Eiropas Inženieru palātu padome)** un **OAI (Luksemburgas Arhitektu un konsultantu inženieru ordenis)**. Deklarācija pārstāv gandrīz **1,5 miljonus arhitektu un inženieru Eiropā**, un tās mērķis ir uzlabot publisko iepirkumu sistēmu, veicinot kvalitatīvu, ilgtspējīgu un inovatīvu projektēšanu.

Galvenās aktivitātes / virzieni:

- **Kvalitātes prioritāte pār cenu** – iepirkumos jāvērtē profesionālā kompetence, kvalitāte un inovācijas, nevis zemākā cena.
- **Starpprofesionāla sadarbība** – veicināt ciešu arhitektu un inženieru partnerību, lai risinātu klimata, energoefektivitātes un drošības izaicinājumus.
- **Vienkāršoti un caurspīdīgi iepirkuma procesi** – samazināt birokrātiju un nodrošināt vienlīdzīgas iespējas visiem dalībniekiem.
- **Publiskā sektora kapacitātes stiprināšana** – uzlabot pasūtītāju izpratni par projektēšanas kvalitāti un inovatīviem risinājumiem.

BŪTISKĀKĀS IZMAIŅAS

- Preču/pakalpojumu sliekšnis: no 10 000 € uz 143 000 €
- Būvdarbu sliekšnis: no 20 000 € uz 5,538 miljoniem €
- Mazāk obligāto procedūru zem sliekšņa iepirkumiem
- Ex-post uzraudzība un publiska atskaitīšanās

143 000

9.¹ pants. **Vienkāršoti iepirkumi**

(1) Ja publiska piegādes līguma vai publiska pakalpojuma līguma paredzamā līgumcena ir **20 000 euro vai lielāka, bet mazāka par Ministru kabineta noteiktajām līgumcenu robežvērtībām**, un publiska būvdarbu līguma paredzamā līgumcena ir 30 000 euro vai lielāka, bet mazāka par 1 000 000 euro, pasūtītājs par iepirkumu **publikāciju vadības sistēmā ievieto vismaz šādu informāciju**: 1) iepirkuma priekšmets un iepirkuma identifikācijas numurs, pamatveids, CPV kods un paredzamā līgumcena (ja nepieciešams, paredzamo līgumcenu var norādīt kā līgumcenas amplitūdu); 2) saite uz piedāvājumu iesniegšanas tīmekļvietni; 3) saite uz tīmekļvietni, kur pieejami iepirkuma dokumenti (iepirkuma priekšmeta apraksts vai tehniskā specifikācija); 4) piedāvājumu iesniegšanas sākotnējais termiņš, kas nav īsāks par piecām dienām.

(2) **Pasūtītājs izvēlas ekonomiski visizdevīgāko piedāvājumu, kas vislabāk apmierina tā vajadzības, kā arī nodrošina piešķirtā finansējuma efektīvu izmantošanu;**

(3) Izvērtējot šā panta pirmās daļas kārtībā iesniegtos piedāvājumus, **pasūtītājs ir tiesīgs:**

1) veikt sarunas ar pretendentiem, lai saskaņotu savas vajadzības ar pretendentu iespējām, kā arī saņemtu ekonomiski visizdevīgākos piedāvājumus;

T.SK. ILGTERMIŅĀ

2) uzaicināt citus piegādātājus iesniegt piedāvājumus, kā arī uzaicināt šos piegādātājus uz sarunām;

3) **iepirkt preces un pakalpojumus no piegādātāja, kas nav iesniedzis piedāvājumu**, ja tādējādi tiek iegūts ekonomiski visizdevīgākais piedāvājums, kurš atbilst pasūtītāja vajadzībām.

(4) Pasūtītājs ir tiesīgs iepirkuma veikšanai nepiemērot šajā pantā noteikto kārtību gadījumos, kad atbilstoši šā likuma 8. panta septītajai daļai būtu pamats piemērot sarunu procedūru.

(5) Pasūtītājs pretendētus informē par šajā pantā minētajā kārtībā veikta iepirkuma rezultātu.

Pretendents ir tiesīgs pārsūdzēt iepirkuma rezultātu Administratīvajā rajona tiesā

Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā mēneša laikā no informācijas saņemšanas dienas. Iesniedzot pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā, maksājama valsts nodeva šā likuma 70. panta trešajā daļā noteiktajā apmērā (depozīta apmērā), bet ne mazāka kā noteikts Administratīvā procesa likuma 124. panta pirmajā daļā Administratīvās rajona tiesas nolēmumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā. Iepirkuma rezultātu pārsūdzēšana neietekmē pasūtītāja tiesības noslēgt līgumu.

(6) Pasūtītājs nodrošina, ka šā panta pirmās daļas 2. punktā minētā piedāvājumu iesniegšanas tīmekļvietne atbilst šā likuma 39. panta prasībām.

IZMAIŅAS PRETENDENTIEM

- Obligātie izslēgšanas kritēriji samazināti no 12 uz 2
- Vienkāršāka dalība mazākiem uzņēmumiem
- Lielāka konkurence iepirkumos

Svarīgi: Izteikt likumprojekta 42. panta (Kandidātu un pretendentu **izslēgšanas noteikumi**) pirmās daļas 9. punktu šādā redakcijā:

9) persona kā līgumslēdzēja puse vai līgumslēdzējas puses dalībnieks vai biedrs (ja līgumslēdzēja puse ir bijusi piegādātāju apvienība vai personālsabiedrība) iepriekš **nav pildījusi iepirkuma līguma, vispārīgās vienošanās, partnerības iepirkuma līguma vai koncesijas līguma būtiskās saistības, un šādas nepildīšanas rezultātā: a) pasūtītājam ir iestājušās tiesības vienpusēji izbeigt līgumu neatkarīgi no tā, vai šīs tiesības faktiski ir izmantotas,** vai b) iestājies zaudējumu atlīdzināšanas pienākums, vai c) pasūtītājs ir piemērojis līgumsodus par sistemātisku līguma prasību pārkāpšanu, kas liecina par būtiskiem līguma izpildes trūkumiem;

Izteikt 42. panta otrās daļas (likumprojekta 31. pants) ievaddaļu šādā redakcijā:

(2) Pasūtītājs šā panta pirmās daļas 1., 2., 5., 16. un 17. punktā minētos izslēgšanas iemeslus piemēro obligāti. **Pasūtītājs var izvēlēties, kuri no šā panta pirmās daļas 3., 4., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12. un 13. punktā minētajiem izslēgšanas iemesliem tiks piemēroti, iepriekš tos norādot iepirkuma procedūras dokumentos.** Pasūtītājs šajā daļā minētos izslēgšanas iemeslus piemēro jebkurai no šādām personām 1) kandidātam un pretendētājam, tai skaitā piegādātāju apvienības dalībniekam un personālsabiedrības biedram, ja kandidāts vai pretendents ir attiecīgi piegādātāju apvienība vai personālsabiedrība; 2) personai, uz kuras iespējām kandidāts vai pretendents balstās, lai apliecinātu, ka tā kvalifikācija atbilst paziņojumā par līgumu vai iepirkuma procedūras dokumentos noteiktajam.

Vairāk informācijas : sekojiet grozījumu izsludināšanai un:

<https://titania.saeima.lv/LIVS14/saeimalivs14.nsf/0/1024E4F8D291347CC2258DEF0047769D?OpenDocument>

INSTITUCIONĀLĀS PĀRMAIŅAS

- Iepirkumu uzraudzības birojs kļūs par centrālo vadības iestādi
- Stiprināta digitalizācija un analītikas risinājumi
- Plašāka centralizēto iepirkumu pārvaldība

Kompetences centri:

16. Papildināt likumu ar 19.¹ pantu šādā redakcijā: “19.¹ pants. Kompetences centri
(1) Lai īstenotu **ilgtspējas principus, attīstītu iepirkumu standartizāciju un centralizāciju**, var veidot **kompetences centrus** noteiktās jomās. (2) Par kopīgi vai centralizēti veiktu iepirkumu kompetences centrs var pieprasīt samaksu.”

IEGUVUMI UN RISKI

- Potenciāls ietaupījums: 2–4% no publiskajiem izdevumiem
- Ātrāka lēmumu pieņemšana
- Riski: lielāka pasūtītāju rīcības brīvība prasa stingru uzraudzību

SECINĀJUMI

- Reforma var būtiski modernizēt publisko iepirkumu sistēmu
- Svarīga būs kvalitatīva ieviešana un digitālā infrastruktūra
- Mērķis – efektīvāks nodokļu maksātāju naudas izlietojums

PIL GROZĪJUMU STĀŠANĀS SPĒKĀ

PIL GROZĪJUMI:

- PAR SLIEKŠŅU VĒRTĪBĀM UN PUBLIKĀCIJU «NO 1-Ā CENTA» 01.01.2028.;
- PAR IZSLĒGŠANAS NOSACĪJUMIEM – NE VĒLĀK KĀ 01.01.2027.

IESPĒJAS 2027.G

- **NOZARES INICIATĪVA:** DALĪBA IEPIRKUMOS, IEROSINĀJUMI, SŪDZĪBAS
- **LAS INICIATĪVA:** VADLĪNIJAS, ARHITEKTU BIROJU SARAKSTS, PUBLISKS DARBU APJOMU KALKULATORI (PATĒRĒTĀ LAIKA IZTEIKSMĒ)
- **LAS UN SC INFORMATĪVĀS KAMPAŅAS:** BŪVPROJEKTA SATURS, BŪVPROJEKTA VADĪTĀJA PIENĀKUMI, U.C.

Latvijas Arhitektūras gada balva 2023 finālists
NRJA /SIA F.L.TADAO & LUKŠEVICS/,
Rīgas Cirka vēsturiskās arēnas pārbūve.
Foto NRJA

LATVIJAS ARHITEKTU SAVIENĪBAS VADLĪNIJAS

2022. gada maijā LAS atsaucās IUB aicinājumam izveidot vadlīnijas saimnieciski izdevīgākā iepirkuma kritēriju pielietošanai projektēšanas iepirkumos.

Vadlīniju projekta izveidē no 2022. gada maija piedalījās IUB un LAS darba grupa, VAS Valsts Nekustamie īpašumi darba grupa. 10 darba grupu tikšanās laikā veidoti dokumentu projekti, vētīti kritēriji, veikts tests kritēriju aizpildē un punktu apkopšanā. Veiktas mērķa grupu aptaujas, intervējot valsts un pašvaldību iestāžu pārstāvjus un arhitektu birojus, kas piedalās iepirkumā.

Publicēts IUB 2023. gada septembrī.

<https://www.iub.gov.lv/lv/arhitekturas-un-eku-projektesanas-iepirkumi>

2026. gadā publicēsim atjaunotu un aktuālu versiju. **Mēs visi esam šajā procesā.**

PIL GROZĪJUMI NO 2023.G.

KVALITATĪVA PRIEKŠIZPĒTE

DEFINĒJIET, KĀDAS PRASMES SAGAI DĀT

KRITĒRIJI – PIEREDZE VAI TEHNISKAIS PIEDĀVĀJUMS

APSPRIEDE AR PIEGĀDĀTĀJIEM

Pasūtītājs **nav tiesīgs** piedāvājumu salīdzināšanai un izvērtēšanai **izmantot tikai cenu**, ja iepirkuma līgums tiek slēgts par projektēšanu.

-Samazina riskus saņemt nepamatoti zemu cenu, un papildu darbus;

-Saīsina darbu izpildes termiņu, par izpētes veikšanas laiku;

-Samazina riskus kļūdām projektēšanā; ļauj saskatīt riskus vai iespējas projekta realizācijā.

-Ļauj pieaicināt kvalitatīvus un atbildīgus pakalpojumu sniedzējus;

- Radošumu un inovāciju vai spēju tehniski izpildīt vienkāršu uzdevumu

- Atsijā gadījuma rakstura pretendentes ar zemāko cenu;

- Nepieciešams profesionāls arhitekts komisijā;

- Profesionālu vērtējumu nevar apstrīdēt IUB

- Uzaiciniet proaktīvi, izmantojiet vairākus informācijas avotus, veidojiet savu datu bāzi

Latvijas Arhitektūras gada balva 2023 finālists - SIA «AR.4», Mārupes mūzikas un mākslas skolas pārbūve. Foto AR.4

VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI UN REZULTĀTI: PIEMĒRS

Pašvaldības iepirkums 2024.g. izmantojot LAS vadlīnijas IUB vietnē, sagatavots ar pašvaldības iniciatīvu un kompetenci.

Kritēriji

	Kritērijs	Vērtējums (max punktu skaits)	Kritērija apraksts
1.	Pakalpojuma līgumcena (C)	40	Formula
2.	Pakalpojuma realizēšanas apraksts (P)	30	Tiks vērtēts, vai iesniegtais piedāvājums parāda Pretendenta izpratni par to, kādā veidā notiks tehniskajā specifikācijā noteiktā pakalpojuma izpilde
3.	Skices izstrāde (S)	30	Tiks vērtēta iesniegtās skices oriģinalitāte un piemērotība pasūtītāja vajadzībām, saskaņā ar pasūtītāja izvirzīto projektēšanas uzdevumu
	Kopā (V)	100	$V = C + P + S$

Rezultāti

Daļai Nr. 1 - Iepirkums

Pretendents	Iesniegšanas datums un laiks	Finanšu piedāvājums
Pretendents 1	Datums, laiks	EUR 28600.0
Pretendents 2	Datums, laiks	EUR 27930.0

CENU STARPĪBA 2%

VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI UN REZULTĀTI: PIEMĒRS

Pašvaldības iepirkums 2024.g., neizmantojot LAS vadlīnijas. Iesniegta sūdzība par nolikumu, labotas kļūdas un maksājumu grafiks, papildus inv. lietai citi izejas dati netika pievienoti.

Kritēriji

Daļai Nr. 1 - Iepirkums

Pretendents	Iesniegšanas datums un laiks	Finanšu piedāvājums
Pretendents 1	Datums, laiks	EUR 118600.0
Pretendents 2	Datums, laiks	EUR 129700.0
Pretendents 3	Datums, laiks	EUR 146570.0
Pretendents 4	Datums, laiks	EUR 155250.0
Pretendents 5	Datums, laiks	EUR 158400.0
Pretendents 6	Datums, laiks	EUR 180000.0
Pretendents 7	Datums, laiks	EUR 186700.0
Pretendents 8	Datums, laiks	EUR 220761.0

A	Piedāvātā cena, EUR bez PVN	80	Pretendentam, kurš iesniedzis piedāvājumu ar zemāko piedāvāto līgumcenu, tiek piešķirts maksimālais punktu skaits – 80 punkti. Pārējiem pretendentiem piešķiramais punktu skaits tiek aprēķināts pēc formulas: $A = A_{zem} / A_{pied} \times N$, kur A_{zem} – viszemāk piedāvātā cena EUR bez PVN; A_{pied} – vērtējamā piedāvājuma cena EUR bez PVN; N – kritērija maksimālā skaitliskā vērtība.
B	Būvprojekta vadītāja (arhitekta)/ autoruzrauga pieredze	20	Būvprojekta vadītājam (arhitektam) iepriekšējo 5 (piecu) gadu laikā (2019., 2020., 2021., 2022., 2023. un 2024. gadā līdz piedāvājumu iesniegšanas termiņa beigām), papildus nolikuma

Rezultāti

CENU STARPĪBA 1-2: 9%; 1-8: 86%!!

Riski: Vērtēšanai un pretendentu pārbaudei patērētais laiks; Pretendentu sūdzības; Būvprojekta kvalitātes un pārkāpumu riski ar kādu no 4 seriālajiem uzvarētājiem; riski par neattiecināmām izmaksām ES fondu projektos.

IEPIRKUMI

70% - KVALITĀTES KRITĒRIJI

30% - CENA*

*Matemātiski jebkurš iepirkums, kur cenas faktors ir lielāks par 40%, rezultējas tur pat, kur līdzšinējie zemākās cenas iepirkumi – ar zemākās cenas uzvaru.

Formāla saimnieciskā izdevīguma kritēriju lietošana, piem. detalizētas pieredzes apraksta un citu dokumentu pieprasīšana, **ja cena veido 80- 90%**, ir administratīvais slogs, un **šādiem kritērijiem NAV ietekmes** uz kvalitatīvu rezultātu.

LAS KONSULTĀCIJAS: KĀ TAS NOTIEK

Sabiedrības integrācijas
fonds

- Sagaidām jūsu zvanu vai e-pastu
- Atrodam LAS ekspertu
- Organizējam attālinātu sapulci ar iesaistītiem speciālistiem, pēc nepieciešamības veicam ierakstu
- Sapulces laikā konsultējam, sniedzam rekomendācijas, nosūtam labās prakses piemērus, vai noderīgus dokumentus un saites
- Ja nepieciešams, vienojamies par papildus sapulcēm
- Konsultējam par Projektēšanas uzdevuma sagatavošanu
- Rekomendējam LAS pārstāvjus dalībai iepirkumu un metu konkursa komisijā
- Palīdzam ar padomu tirgus izpētes plānošanā, un pretendentu loka paplašināšanā

Ierosinājumiem un saziņai: anda.kursisa@latarh.lv, dace.kalvane@latarh.lv t. 20028097

Konsultācijas finansē Sabiedrības Integrācijas fonds, Līguma Nr. 2025.LV/NVOF/MAC/042

«Sabiedrības iesaiste publiskās vides arhitektūras plānošanā un pieejamībā»

**Latvijas
Arhitektu
savienība**

Torņa iela 11, Rīga, LV-1050, Latvija, tel. +371 67212802, +371 20028097
latarh@latarh.lv www.latarh.lv